Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 41/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen syyhylääkkeiden saatavuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Terhi Koulumiehen /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 41/2024 vp:

> Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta muissa maissa käytössä olevat syyhylääkkeet tuodaan pikaisesti myös suomalaisten saataville?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö on aktiivisesti selvittänyt yhdessä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Lääkealan tutkimus- ja kehittämiskeskus Fimean sekä muiden asiantuntijatahojen kanssa keinoja tehostaa syyhyn hoitoa, lisätä lääkkeiden saatavuutta ja vähentää riskiä syyhyn laajempaan leviämiseen. Syyhyn hoitoon tarvittavia lääkkeitä on apteekeissa saatavilla, mutta potilaiden sekä heidän lähipiirinsä hoito voi lääkkeiden nykyisestä hinnoittelusta johtuen olla taloudellisesti raskasta.

Maailmanlaajuisesti syyhy on yksi tavallisimmista ihosairauksista. THL:n mukaan syyhy on kuitenkin yleistynyt entisestään viime vuosina useissa Euroopan maissa. Syytä tähän ei tiedetä. Syyhyn hoitoon ja leviämisen estämiseen liittyy monia käytännön haasteita. Oikean diagnoosin ja tehokkaiden lääkkeiden lisäksi hygieniatoimiin tarvitaan selkeää ohjeistusta. Hoitotulosten varmistamiseksi lääkkeitä tulee käyttää ohjeiden mukaisesti, hoito toistetaan kahdesti ja myös lähikontaktit tulee hoitaa potilaan kanssa samanaikaisesti. Hoitotulosta on vaikeaa varmentaa, koska iho-oireet ja kutina jatkuvat onnistuneenkin hoidon jälkeen jopa viikkoja. Myös hoidon jälkeinen uusi tartunta on mahdollinen, jos kaikkia lähikontakteja ei ole hoidettu samanaikaisesti tai heidän hoitonsa on epäonnistunut. Lääketieteellisen hoidon lisäksi syyhypunkkien tuhoaminen edellyttää vaatteiden ja kodintekstiilien pesua ja kodin pintojen huolellista siivousta.

Suomessa syyhyn hoitoon on saatavilla tällä hetkellä myyntiluvallisia ivermektiinitabletteja, permetriinivoidetta ja apteekissa valmistettavaa rikkivaseliinivoidetta. Ivermektiinitabletit ja rikkivaseliini edellyttävät lääkemääräystä, mutta permetriinivoide on itsehoitovalmiste. Joissakin EU-maissa on lisäksi käytössä bentsyylibentsoaattia sisältäviä itsehoito- ja reseptivalmisteita. Permetriinin teho syyhyä vastaan voi joidenkin tutkimusten mukaan olla alentunut, mutta muiden lääk-

keiden teho on edelleen hyvä, eikä valmisteiden välillä ole osoitettu merkittäviä eroja hoidon lopputuloksessa. Ivermektiiniä on Fimean tietojen mukaan hyvin saatavilla ja rikkivaseliinia valmistetaan yli sadassa apteekissa.

Lääkkeen myynti väestölle Suomessa edellyttää sitä, että sillä on Fimean tai Euroopan komission myöntämä myyntilupa. Täyttääkseen myyntiluvan edellytykset lääkevalmisteen on oltava tehokas, turvallinen ja laadukas. Lääkeyritykset tekevät itse päätökset siitä, mille valmisteille ne hakevat myyntilupaa. Viranomaisella ei ole keinoja määrätä yritystä hakemaan myyntilupaa tuotteelleen, mutta sosiaali- ja terveysministeriö on ollut yhteydessä useisiin syyhylääkkeiden valmistajiin, jotta nämä hakisivat valmisteilleen myyntiluvan Suomeen. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan Fimean asiantuntijat pitävät melko todennäköisenä, että lääke saadaan myyntiin Suomessa.

Sairausvakuutuslaissa (1224/2004) säädetään sekä lääkkeen korvaamisesta potilaalle että lääkkeen sisällyttämisestä lääkekorvausjärjestelmään. Lääkkeiden hintalautakunta päättää lääkkeen Kela-korvattavuudesta ja määrittää korvattavalle lääkkeelle kohtuullisen tukkuhinnan. Myyntiluvallisten lääkkeiden korvattavuus- ja hinta-asioita ei ole mahdollista ottaa käsittelyyn viranomaisten aloitteesta, vaan lääkkeen myyntiluvan haltijan on itse haettava hintalautakunnasta korvattavuutta ja kohtuullista tukkuhintaa. Lääkkeen kohtuullinen tukkuhinta arvioidaan sairausvakuutuslaissa määriteltyjen arviointikriteerien perusteella. Sosiaali- ja terveysministeriö on tiedustellut useilta syyhylääkkeiden myyntiluvan haltijoilta heidän aikomuksiaan hakea valmisteilleen korvattavuutta. Toistaiseksi hintalautakunta ei ole vastaanottanut korvattavuushakemuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriö on kiinnittänyt erityistä huomiota ajantasaisen ja kattavan syyhyn hoitoa koskevan tiedon saatavuuteen. Äskettäin päivitettyjä syyhyn itsehoito-ohjeita on saatavilla THL:n, Terveyskirjaston ja eri hyvinvointialueiden verkkosivuilla. THL, Fimea ja ihosairauksien asiantuntijat ovat järjestäneet syyhytilanteesta ja syyhyn tehokkaasta hoidosta webinaarin sekä tarjonneet kansalaisille ja medialle ajantasaista tietoa syyhystä. Terveydenhuollon ammattilaisille tarkoitettua syyhyepidemioiden hoitoa koskevaa THL:n ohjeistusta ollaan juuri päivittämässä. Sosiaali- ja terveysministeriö, viranomaiset ja asiantuntijatahot jatkavat keskustelua lääkeyritysten kanssa, jotta Suomessa saataisiin käyttöön lisää uusia syyhylääkkeitä ja jotta markkinoilla olevien syyhylääkkeiden hinta laskisi korvattavuuden ja hintakilpailun avulla.

Helsingissä 21.3.2024

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen